

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
підготовки бакалавра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми Початкова освіта

Силабус освітнього компонента «ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» підготовки *бакалавра*, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *013 Початкова освіта*, за освітньо-професійною програмою *Початкова освіта*
Розроблено згідно з навчальним планом 2021 р. (денна форма здобуття освіти).

Розробник: Пріма Р.М., професор, завідувачка кафедри теорії і методики початкової освіти, доктор педагогічних наук

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти
протокол № 1 від 29.08.2022 р.

Завідувач кафедри

Пріма Р. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 90/3		Рік навчання – 2
		Семестр – 4
		Лекції – 18 год
		Практичні (семінарські) – 22 год Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 44 год
ІНДЗ: немає		Консультації – 6 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП **Пріма Раїса Миколаївна**

Науковий ступінь: **доктор педагогічних наук**

Вчене звання: **професор**

Посада: **завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти**

Контактна інформація: 066-700-83-44, primar@ukr.net

[Prima. Raisa@eenu.edu.ua](mailto:Prima.Raisa@eenu.edu.ua)

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація. Освітній компонент «Основи науково-педагогічних досліджень» належить до переліку нормативних ОК, що пропонуються в рамках циклу загальної підготовки бакалаврів зі спеціальності 013 Початкова освіта на другому році навчання. Навчальний контент ОК визначає компетентності, яких повинен набути здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми Початкова освіта, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, що забезпечує загальний та професійний розвиток бакалавра.

Освітній компонент «Основи науково-педагогічних досліджень» ознайомлює здобувачів освіти з основами, методологією та організацією науково-педагогічних досліджень, щоб створити цілісну картину науково-методичних основ ОК відповідно до ОПП підготовки фахівця.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Пререквізити: освітній компонент базується на знаннях, навичках та вміннях, які засвоєні під час опрацювання завдань ОК «Вступ до педагогічної професії».

Постреквізити: знання, уміння й навички, котрі отримує здобувач освіти в ході засвоєння освітнього компонента «Основи науково-педагогічних досліджень», стануть необхідною основою для результативного написання курсових, наукових робіт.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення ОК «Основи науково-педагогічних досліджень» є формування уявлень у здобувачів освіти про теоретичні основи, методологію здійснення та прикладні

аспекти раціональної організації науково-педагогічних досліджень. В освітньому процесі метою підготовки здобувачів освіти до науково-педагогічних досліджень є залучення їх до науково-дослідної роботи, ознайомлення зі стратегією і тактикою проведення досліджень, надання знань щодо методології, методики й інструментарію дослідження, набуття студентами компетентностей з академічної доброчесності та навичок академічного письма, а також забезпечення методологічним і методичним інструментарієм для написання курсових, випускних кваліфікаційних робіт, сприяння втіленню дослідницьких та інноваційних підходів, методів, технологій у подальшу професійно-педагогічну діяльність.

Основні завдання ОК торкаються важливих питань, а саме: цілісного уявлення про науку як про систему знань і методу пізнання; загального аналізу методології та визначення її місця в науковому пізнанні; викладання сутності загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження; планування й організації педагогічного експерименту; обробки результатів наукових спостережень та їх оформлення; роботи з науковою літературою і підготовкою матеріалів до друку, у тому числі й оформлення курсових, дипломних та інших науково-дослідних робіт із дотриманням принципів академічної доброчесності; інформація про місце відкриттів, винаходів і раціоналізаторських пропозицій у системі закладів вищої освіти України.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності	ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-4. Здатність працювати в команді. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові) компетентності	СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності. СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

Програмні результати навчання	
ПРН-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.
ПРН-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Самост. робота	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання/ Бали
Змістовий модуль 1. Методологічні засади науково-педагогічних досліджень								
Тема 1. Наука як продуктивна сила	11	2	2		7		РП,ЕБ, РНМД	УЮ – 2 б. УФО – 2 б.
Тема 2-3. Основи методології науково-дослідницької діяльності	14	2	4		7	1	РП, ДМ	УЮ – 2 б. УФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 4. Сутність науково-педагогічного дослідження	12	2	2		7	1	РП	УЮ – 2 б. ПФО – 2 б.
Разом за ЗМ 1	37	6	8		21	2		14 б.
Змістовий модуль 2. Технологічні засади науково-педагогічних досліджень								
Тема 5-6. Система наукових досліджень у педагогічній практиці	15	4	4		6	1	РП, РНМД	УЮ – 2 б. УФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 7-8. Категорійний апарат науково-педагогічного дослідження. Загально-наукові методи науково-педагогічного дослідження.	15	4	4		6	1	РП, Б, ДС,	УЮ – 2 б. УФО – 2 б. ПФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 9-10. Вивчення інформаційних джерел та аналіз педагогічного досвіду.	13	2	4		6	1	РНМД РІВ	УЮ – 2 б. УФО – 2 б. ПФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 11. Навчально-дослідна та науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти. Основи академічного письма та академічної доброчесності.	10	2	2		5	1	РП, РІД, РНМД ДС	УФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Разом за ЗМ 2	53	12	14		23	4		26 б.
Контрольна робота (КР)							Тести / 60 б.	
Всього годин / Балів	90	18	22		44	6	100	

*** Методи навчання**

Традиційні

за джерелом знань

– словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПтБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

– наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

– практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВІПР – вправи (РВІПР – репродуктивні, ПВІПР – продуктивні, КВІПР – конструктивні, ТВІПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти

за характером пізнавальної діяльності студентів

ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи–вчуся, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – проєкт, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

**** Форми оцінювання:** усна (У), письмова (П).

**** Методи оцінювання:** УІО/ПІО – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, Т – тестування, МКР – модульна контрольна робота, МПК – метод програмованого контролю, МПВІПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Історія становлення та сучасна роль науки у глобальному суспільстві. Основні проблеми та тенденції сучасного розвитку науки в Україні. Основи наукознавства і класифікація наук. Для вивчення питання «Структурні елементи науки, їх характеристика» ознайомтесь з матеріалом навчального посібника: *Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. С. 21–25.*

2. Для вивчення питання «Методи пошуку і збору наукової інформації» ознайомтесь з матеріалом навчального посібника: *Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. С. 160–165* та законспектуйте опрацьований матеріал у довільній формі.

3. Обрати наукову працю у фаховому часописі і зробити аналіз використаних автором методів і прийомів дослідження. Підготувати повідомлення чи доповідь.

4. Обрати науково-педагогічну проблему. Визначити об’єкт, предмет, мету і завдання дослідження.

5. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках. Закон України «Про інформацію». Кодекс академічної доброчесності
https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/

6. Продумайте організацію наукового гуртка (список студентів – 10–12 осіб, наукову проблему – тему, яка є цікавою для вас. Кому з викладачів Ви б запропонували керувати таким гуртком, за можливості – складіть орієнтовний план роботи гуртка). Підготуйте виступ на тему «Основні риси працівника науки. Робоче місце і робочий день науковця».

7. Скласти список джерел (10–12 позицій) до теми (за вибором)

IV. Політика оцінювання

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, виконання ІНДЗ тощо.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем освітнього компонента. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність, становить **100 балів**.

У Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки визначено правила, порядок та процедуру визнання результатів навчання. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК:

- виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції, участь у майстер-класі – 5 балів;
- підготовка наукової публікації у збірнику тез – 3 бали, у фаховому журналі – 5 балів;
- призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 20 балів (10 балів за наукову роботу, 10 балів за додатки до роботи (навчальні посібники, електронні та друковані матеріали)).

Порядок присудження додаткових балів затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти (витяг із протоколу засідання кафедри № 1 від 29.08.2022).

При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, не може перевищувати 100.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) ОК.

У випадку, якщо здобувач освіти впродовж поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим.

З поважних причин (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)) навчання може відбуватися за

індивідуальним графіком (онлайн) за погодженням із деканом факультету. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. До практичних занять здобувачі освіти готують навчально-методичні кейси (електронні, рукописні, друковані) та презентують їх в аудиторії із застосуванням мультимедійної презентації та сучасних інструментів освітнього процесу (інфографіки, інтелект-карти, таблиці, схеми, інтерактивні стрічки, діаграми і т. ін.). Пропуски практичних занять відпрацьовуються: здобувач освіти опрацьовує тему самостійно, виконує практичні завдання до теми, укладає навчально-методичні кейси. На консультаціях здобувач освіти має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки, зокрема:

- не толерувати плагіат, списування, неправомірне використання чужих напрацювань;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та правильно оформляти покликання на використані інформаційні джерела;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаною іншими особами; мінімальний відсоток унікальності – 60 %.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, проводиться у вигляді тестування, нараховує 30 питань (2 бали за правильну відповідь) і триває 60 хвилин. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти, становить 60 балів. До отриманих балів за тестування додаються бали поточного контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Порядок проведення заліку: тестові завдання за темами, передбаченими структурою освітнього компонента.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради, 2014, № 37-38, ст. 2004. Із змінами. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 12, ст.165. Із змінами. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
3. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 34, ст. 451. Із змінами. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Слово, 2009. 240 с.
5. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., випр. та доповн. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 206 с.
7. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: навч. посіб. Київ: Вікар, 2003. 335 с.
8. Оліяр М. П., Русин Г. А., Червінська І. Б. Основи науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. Івано-Франківськ, 2013. 214 с.
9. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
10. Пилипчук М. І., Григор'єв А. С., Шостак В. В. Основи наукових досліджень: підруч. Київ: Знання, 2007. 270 с.
11. Пріма Р.М. Сучасна наукова стаття: технологія творчості. Науковий вісник. 2020. 4 (408), с. 99-103.
12. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
13. Ростовський В. С., Дібрівська Н. В. Основи наукових досліджень та технічної творчості: підруч. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 96 с.
14. Сардак С. Е. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Д. : ДГУ, 2018. 103с.
15. Соловйов С. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 176 с.
16. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. 6-те вид., переробл. і доповн. Київ: Знання, 2008. 310 с.
17. Ярощук Л.Г. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., оновл. Saarbrücken–Riga: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2019. 162 с.

Додаткова

18. Гордієнко С. Г. Молодому науковцю коротко про необхідне: наук.-практ. посіб. Київ: КНТ, 2007. 92 с.
19. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.
20. Пріма Р.М., Пріма Д.А. Реформування вищої освіти в Україні: тенденції та перспективи / Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький :РДВ ЦДПУ ім. В.В. Винниченка. Вип.190. 2020, С.34-38.
21. Цехмістрова Г. С. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., доповн. Київ: Слово, 2012. 352 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://ebk.net.ua>
2. <http://teacher.at.ua>
3. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>—Офіц.сайт ВР України.
4. www.mon.gov.ua— Міністерство освіти і науки України.
5. https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/
6. <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:vGJl-ZkIGyYJ:https://>
7. Кодекс академічної доброчесності. Сайт ВНУ імені Лесі Українки:
https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/